

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 230/2022
privind dreptul de autor și drepturile conexe

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene nr. DI/3/041.1-7800 din 06.07.2023	<p>Cu referire la Directiva 2012/28/UE a Parlamentului European și a Consiliului, care face obiectul transunerii în proiectul de lege, atât în clauza de armonizare, cât și în art. 1, alin. (1) al proiectului, denumirea actului UE urmează a fi revăzută și expusă în conformitate cu versiunea autentică, și anume <i>Directiva 2012/28/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind anumite utilizări permise ale operelor orfane</i>, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 299 din 27.10.2012. Prin urmare, denumirea actului UE transpus în proiectul de lege urmează a fi completat cu termenul „permise”.</p> <p>În contextul celor menționate, urmează a fi reexaminat și dosarul de însoțire a proiectului (nota informativă, tabelul de concordanță și tabelul comparativ).</p>	Se acceptă.
	<p>Cât privește nota informativă la proiectul de lege, în corespundere cu cerințele prevăzute în modelul din anexa nr. 1 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la compartimentul 3 urmează a se indica: a) dacă intervenția rezultă din angajamentele asumate de Republica Moldova în baza acordurilor bilaterale cu Uniunea Europeană.</p>	Se acceptă.
Ministerul Educației și Cercetării	Comunică susținerea proiectului, fără obiecții și propuneri.	

nr. 07-09/3062 din 10.07.2023		
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării nr. 15-2121 din 18.07.2023	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	
Ministerul Culturii nr. 05-09/1776 din 13.07.2023	<p>Prin art. 77 alin. (2) din Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, se impune bibliotecilor de drept public de alte tipuri precum cele naționale, publice teritoriale, specializate (definite conform Legii nr. 160/2017 cu privire la biblioteci) să achite remunerație pentru împrumutul public, exceptate fiind bibliotecile din instituțiile de învățământ. În acest sens, prevederea menționată reprezintă un impediment în oferirea dreptului la informație prin intermediul bibliotecilor, creându-se o situație neechitabilă față de celelalte tipuri de biblioteci de drept public din sistemul național de biblioteci. În context, Ministerul Culturii consideră că această prevedere urmează a fi revizuită, pentru a oferi condiții echitabile tuturor categoriilor de biblioteci din sistemul național de biblioteci.</p> <p>Totodată, Art. I din proiectul indicat supra, se va completa cu pct. 4 care va avea următorul conținut: „La art. 77 alin. (2), sintagma „bibliotecile din instituțiile de învățământ” se substituie cu sintagma „bibliotecile de drept public din sistemul național de biblioteci”, definite conform Legii nr. 160/2017 cu privire la biblioteci.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea înaintată nu se referă nemijlocit la obiectul de reglementare a proiectului de lege, ce are drept scop transpunerea Directivei 2012/28/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind anumite utilizări permise ale operelor orfane.</p> <p>Art. 77 din Legea nr. 230/2022 (Dreptul la remunerație echitabilă pentru împrumut public) a asigurat transpunerea Directivei 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale. Potrivit art. 122 alin. (1) din aceeași Lege, prevederile art. 77 vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2025. Astfel, propunerea înaintată necesită o analiză complexă, pentru a evita modificarea legislației într-o manieră inaplicabilă acestui domeniu și a devia de la gradul de transpunere a actului european. În cazul în care, urmare analizei, va rezulta necesitatea modificării art. 77 din Legea nr. 230/2022, acesta va constitui obiectul de reglementare a altui proiect de act normativ.</p>
Ministerul Justiției nr. 04/2 – 6427 din 18.07.2023	Clauza de armonizare se va revizui în conformitate cu anexa nr. 2 din <i>Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea</i>	Se acceptă.

	<p><i>Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene. Totodată, comunicăm despre faptul că clauza de armonizare va indica gradul de transpunere a Directivei 2012/28/UE.</i></p>	
	<p>Cu referire la noțiunile operate în proiect precum: „instituțiile naționale în domeniul cinematografiei”, „organizațiile publice de radiodifuziune și televiziune” se consideră oportună revizuirea acestora reieșind din legislația din acest domeniu, având în vedere că <i>Legea cinematografiei nr. 116/2014 și Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova</i> nu operează cu așa noțiuni. Or, potrivit normelor de tehnică legislativă, terminologia utilizată în actul elaborat necesită a fi constantă și uniformă ca și în celelalte acte normative.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Termenul de “instituție națională în domeniul cinematografiei” are un caracter generic care rezultă din prevederile Legii cinematografiei nr. 116/2014. Or, reieșind din prevederile Legii prenotate, aceste instituții sunt Ministerul Culturii în calitate de autoritate publică centrală în domeniul cinematografiei și Centrul Național al Cinematografiei, în calitate de instituție publică abilitată să implementeze politici de stat în domeniul cinematografiei (care la rândul său are în structură Arhiva Națională de Film și Registrul cinematografic). Proiectul legii a fost avizat de către instituțiile menționate și nu au fost înaintate careva observații/recomandări la acest aspect.</p> <p>În ceea ce privește noțiunea de “organizație publică de radiodifuziune și televiziune”, relevăm că aceasta este operată de prevederile Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (de ex. art. 3, 45, etc.).</p>
	<p>Cu referire la pct. 3 de la Art. I, în special ce ține de completarea <i>Legii nr. 230/2022</i> cu un nou art. 22³ alin. (3), prezenta propunere nu este clară și previzibilă, având în vedere că titularii de drepturi, care pun capăt statutului de operă orfană al operelor sau a fonogramelor lor, beneficiază de o compensație echitabilă care nu este clar de către cine și cum va fi stabilită împrejurările acordării acesteia. Potrivit art. 6 alin. (5) din <i>Directiva 2012/28/UE</i> „Statele membre au libertatea de a stabili împrejurările</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Art. 22³ alin. (4) a fost revăzut.</p>

	<p>acordării unei astfel de compensații. Nivelul respectivei compensații se stabilește, în limitele impuse de dreptul Uniunii, prin legea statului membru în care este stabilit organismul care utilizează opera orfană respectivă.”.</p> <p>Totodată, cu titlul de exemplu, în România, art. 145 din <i>Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe</i>, prevede că „Gestiunea colectivă este obligatorie pentru exercitarea dreptul la compensație echitabilă pentru operele orfane.”.</p>	
	<p>Potrivit Art. II alin. (1), „Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2030”. În acest context, nota informativă argumentează necesitatea intrării în vigoare a amendamentelor, în mediu după 7 ani, reieșind din caracterul inovator și complex al reglementărilor propuse, fiind necesară crearea mecanismului de aplicare a acestora ce presupune implicarea mai multor entități.</p> <p>În cazul intrării în vigoare a proiectului, în mediu după 7 ani, ar putea apărea riscul necesității modificărilor multiple a prevederilor propuse la <i>Legea nr. 230/2022</i> și nemijlocit operarea modificărilor conceptuale de modernizare a <i>Legii nr. 230/2022</i>, iar acest fapt ar putea genera dificultăți la implementarea acestui mecanism privind operele orfane. Totodată, relevăm că aprobarea proiectului de lege constituie o prioritate inclusă în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2023 (acțiunea nr. 2.23), respectiv se consideră oportună revizuirea conceptuală a</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă parțial.</p> <p>Art. II alin. (3) a fost revăzut.</p> <p>În ceea ce privește data intrării în vigoare a prezentei legi, se consideră judicioasă menținerea în formula propusă, având în vedere că reglementările propuse sunt opozabile mai multor entități (biblioteci, arhive, muzee) și presupun mai multe acțiuni de identificare (care presupune un caracter intensiv) și digitizare a acestor categorii de opere.</p>

	<p>datei intrării în vigoare a acestei legi.</p> <p>Mai mult, potrivit alin. (3), „Guvernul în termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu acesta.”. În acest context, nu este clar cum Guvernul va aduce actele sale normative în concordanță timp de 12 luni, dacă legea de bază va intra în vigoare abia după 7 ani, în speță la 01 ianuarie 2023.</p>	
<p>Centrul de Armonizare a Legislației nr. 31/02–126-7490 din 14.07.2023</p>	<p>Reieșind din constatările expertizei de compatibilitate referitoare la transpunerea Directivei 2012/28/UE, clauza de armonizare pentru proiectul național, dar și pentru Legea nr. 230/2022, astfel cum este prevăzută la Art. I, pct. 1 din proiectul național, urmează a fi modificată în partea ce ține gradul de compatibilitate, prin indicarea calificativului „transpune parțial”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>În vederea respectării cerințelor pct. 8 din Anexa nr. 3 la HG nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, în compartimentul 8 din tabel se va indica termenul preconizat pentru transpunerea Anexei la Directiva 2012/28/UE.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Agencia Națională a Arhivelor nr. 01-17/474 din 17.07.2023</p>	<p>Comunică lipsa de obiecții și propuneri.</p>	
<p>Centrul Național al Cinematografiei nr. e/87-23 din 05.07.2023</p>	<p>Se recomandă de a modifica anul de intrare în vigoare a respectivei modificări pentru a asigura un cadru funcțional în timp util.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În ceea ce privește data intrării în vigoare a prezentei legi, se consideră judicioasă menținerea în formula propusă, având în vedere că reglementările propuse sunt opozabile mai multor entități (biblioteci, arhive, muzee) și presupun mai multe acțiuni de identificare (care presupune un</p>

		caracter intensiv) și digitizare a acestor categorii de opere.
Biblioteca Națională a Republicii Moldova nr. 120 din 10.07.2023	Avizează pozitiv proiectul de lege.	
Instituția Publică Compania “Teleradio-Moldova” nr. 02 – 14/399 din 03.08.2023	La noțiunea de “operă orfană”, se propune includerea virgulei după textul “sau fonogramele”, din perspectiva evitării interpretării eronate a noțiunii de operă orfană și în scopul aplicării corespunzătoare a prevederilor Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe.	Se acceptă.
	La art. 22 ³ , se propune completarea alin. (2) cu lit. c) cu următorul conținut: “c) prin radiodifuzare”. Această propunere rezidă din necesitatea reglementării dreptului organizațiilor publice de radiodifuziune și televiziune indicate la alin. (1) al art. 22 ² de a utiliza operele orfane, precum și pentru asigurarea posibilității acestor instituții să-și îndeplinească misiunea atribuită de prevederile Codului serviciilor media audiovizuale.	Nu se acceptă. Prevederile art. 22 ³ alin. (2) din proiect, asigură transpunerea art. 6 alin. (1) din Directiva 2012/28/UE. De menționat că, organizațiile publice de radiodifuziune și televiziune vor putea să utilizeze operele orfane prin punerea la dispoziția publicului și reproducerea operei orfane. Or, potrivit Codului serviciilor media audiovizuale, acțiunea de punere la dispoziția publicului a diverselor programe audiovizuale prin utilizarea frecvențelor terestre și a diferitor mijloace tehnice (emițătoare, sateliți, cablu etc.) se subscrie în noțiunea de comunicare audiovizuală.
Avizare repetată		
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene nr. DI/3/041.1-9412 din 18.08.2023	Comunică lipsă de obiecții sau propuneri suplimentare.	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	

nr. 15-2493 din 17.08.2023		
Ministerul Educației și Cercetării nr. 1271 din 21.08.2023	Susține proiectul.	
Centrul de Armonizare a Legislației nr. 31/02/-69-8747 din 17.08.2023	Comunică lipsa de obiecții și propuneri adiționale.	
Ministerul Justiției 04/2-7540 din 21.08.2023	Necesitatea revizuirii noțiunilor operate în proiect: „instituțiile naționale în domeniul cinematografiei” și „organizațiile publice de radiodifuziune și televiziune” în conformitate cu <i>Legea cinematografiei nr. 116/2014</i> și respectiv <i>Legea nr. 230/2022</i> . În acest sens, atenționăm că <i>Legea nr. 116/2014</i> operează cu două autorități/instituții publice distincte: Ministerul Culturii, în calitate de autoritate publică centrală în domeniul cinematografiei și Centrul Național al Cinematografiei, în calitate de instituție publică abilitată să implementeze politici de stat în domeniul cinematografiei. La fel, relevăm că <i>Legea nr. 230/2022</i> operează cu termenul de „organizațiile de radiodifuziune și de televiziune”.	Se acceptă parțial. Noțiunea de „instituții naționale în domeniul cinematografiei” a fost substituită cu noțiunea de „instituții publice în domeniul cinematografiei”, la cazul gramatical corespunzător. În ceea ce privește noțiunea de „organizații publice de radiodifuziune și televiziune”, în calitate de instituții abilitate cu dreptul de utilizare a operelor orfane, relevăm că acest aspect este impus de prevederile art. 1 alin. (1) din Directiva 2012/28/UE, potrivit căreia „ <i>Prezenta directivă se referă la unele utilizări ale operelor orfane de către biblioteci, instituții de învățământ și muzee accesibile publicului, precum și de către arhive, de către instituții ale patrimoniului cinematografic sau sonor și de către organisme publice de radiodifuziune și de televiziune, stabilite în statele membre, pentru a realiza obiective legate de misiunile lor de interes public</i> ”. Legea nr. 230/2022 operează cu termenul generic de „organizații de radiodifuziune și de televiziune”, care include în sine atât organizațiile publice de radiodifuziune și de televiziune, cât și cele private, însă unele reglementări acordă anumite drepturi (în cazul proiectului, care asigură transpunerea reglementărilor din Directivă) sau stabilesc anumite excepții (de ex. art. 100 alin. (2) lit. b)) anume pentru organizațiile publice de radiodifuziune și de televiziune.

		Or, admiterea utilizării operelor orfane de către organizațiile de radiodifuziune și de televiziune (atât cele publice, cât și cele private) ar presupune extinderea acestei categorii de instituții, iar prevederile art. 1 alin. (1) din Directiva 2012/28/UE nu lasă la discreția statelor acest aspect.
	<p>Cu referire la Art. II, reiterăm că în cazul intrării în vigoare a proiectului, în mediu după 7 ani, ar putea apărea riscul necesității modificărilor multiple a prevederilor propuse la <i>Legea nr. 230/2022</i> și nemijlocit operarea modificărilor conceptuale de modernizare a Legii nr. 230/2022, iar acest fapt ar putea genera dificultăți la implementarea acestui mecanism privind operele orfane. Totodată, relevăm că aprobarea proiectului de lege constituie o prioritate inclusă în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2023 (acțiunea nr. 2.23), respectiv considerăm oportună revizuirea conceptuală a datei intrării în vigoare a acestei legi. Mai mult, potrivit alin. (3), „Guvernul în termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu acesta.”. În acest context, nu este clar cum Guvernul va aduce actele sale normative în concordanță timp de 12 luni, dacă legea de bază va intra în vigoare abia după 7 ani, în speță la 01 ianuarie 2030.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În ceea ce privește data intrării în vigoare a prezentei legi, având în vedere că prin amendamentele înaintate se propune reglementarea regimului juridic al operelor orfane, care presupune un concept nou și complex, se consideră judicioasă menținerea în formula astfel propusă. Totodată, ținând cont că reglementările propuse sunt opozabile mai multor entități (biblioteci, arhive, muzee, organizații publice de radiodifuziune și de televiziune, etc.) și presupun mai multe acțiuni de identificare (care poartă un caracter intensiv și de durată) și digitizare a acestor categorii de opere, este necesară acordarea unei perioade de timp acestor instituții pentru a întreprinde toate măsurile organizatorice ce se impun în vederea implementării respectivelor prevederi.</p> <p>Cu referire la aducerea actelor normative în concordanță cu prezenta lege, acest aspect a fost reformulat.</p>
<p>Ministerul Culturii nr. 05-09/2181 din 21.08.2023</p>	<p>În esență, consideră necesară modificarea art. 77 alin. (2) din <i>Legea nr. 230/2022</i>, în sensul excluderii obligației bibliotecilor de drept public de la achitarea remunerației datorate autorului sau titularului dreptului de autor pentru împrumutul public al operei sale,</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>propunerea de modificare a art. 122 alin. (1) din <i>Legea nr. 230/2022</i>, în sensul modificării termenului de intrare în vigoare a prevederilor art. 77, de la 1 ianuarie 2025 la 1 ianuarie 2030.</p>

deoarece: este impusă o sarcină financiară în plus bibliotecilor de drept public din afara instituțiilor din sistemul de învățământ; consideră nejustificată impunerea unei sarcini bibliotecilor publice în condițiile în care, acestea pun gratuit la dispoziția cititorilor cărți din bibliotecă, iar perfectarea permisului/abonamentului de intrare se eliberează în mod gratuit la înregistrare, totodată, bibliotecile publice oferă în mod gratuit cartea cu împrumut la domiciliu; bibliotecile de drept public din Sistemul Național de Bibliotecă, cu excepția Bibliotecii Municipale „B. P. Hașdeu” nu dețin un sistem integrat de bibliotecă sau program (software) de monitorizare a utilizării operelor segregat pe autori/scriitori autohtoni sau străini, după tipul, conținutul și tematica operei consultate.

În context, Ministerul Culturii consideră necesară fie revizuirea art. 77 alin. (2) din Legea nr. 230/2022, conform propunerii înaintate în prima avizare sau, ca alternativă, modificarea art. 122 alin. (1) din aceeași lege, în sensul modificării datei intrării în vigoare a prevederilor 77, de la 1 ianuarie 2025 la 1 ianuarie 2030.

Propunerea de alternativă este justificată de către Ministerul Culturii că acest fapt ar putea permite domeniului, ca până în anul 2030, Guvernul, autoritățile publice centrale și locale să ofere suportul în implementarea unui sistem integrat de bibliotecă (costul căruia ar porni de la 100 000 euro) și care ar putea prevedea modulul Circulație, ceea ce ar însemna integrarea componentei de evidență a datelor cu referire la remunerația pentru

	împrumutul de drept public a operelor utilizate în biblioteci.	
Centrul Național Anticorupție nr. 06/2/13468 din 28.08.2023	Prevederile proiectului sunt elaborate cu respectarea tehnicii legislative, corespund scopului declarat de autor în nota informativă și nu aduc atingere interesului public general.	
Instituția Publică Compania "Teleradio-Moldova" nr. 02-14/436	Reiterează propunerea de completare a art. 22 ² alin. (2) cu lit. c), cu următorul conținut: "c) prin radiodifuzare". Această propunere rezidă din necesitatea reglementării dreptului organizațiilor publice de radiodifuziune și televiziune indicate la art. 22 ² alin. (1) de a utiliza operele orfane, precum și pentru asigurarea posibilității acestor instituții să își îndeplinească misiunea atribuită de legiuitor.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederile art. 22³ alin. (2) din proiect, asigură transpunerea art. 6 alin. (1) din Directiva 2012/28/UE, care prevede că „<i>Statele membre prevăd o excepție sau o limitare privind dreptul de reproducere și dreptul de punere la dispoziția publicului prevăzute la articolele 2 și 3 din Directiva 2001/29/CE, pentru a se asigura că organismele menționate la articolul 1 alineatul (1) au permisiunea de a utiliza operele orfane din colecțiile lor în următoarele moduri: (a) prin punerea la dispoziția publicului a operei orfane, în sensul articolului 3 din Directiva 2001/29/CE; (b) prin reproducerea operei orfane, în sensul articolului 2 din Directiva 2001/29/CE, în vederea digitizării, punerii la dispoziție, indexării, catalogării, conservării sau restaurării</i>”.</p> <p>Astfel, prevederile menționate din Directiva 2012/28/UE nu lasă la discreția statelor membre de a reglementa utilizarea operelor orfane într-un mod sau altul, sau a le extinde.</p> <p>Or, reieșind din acțiunile ce definesc noțiunile de "punere la dispoziția publicului" și "reproducere" de la art. 3 din Legea nr. 230/2022, prin aceste două modalități, organizațiile publice de radiodifuziune și televiziune vor putea să utilizeze operele orfane.</p> <p>Subsidiar, cu titlu exemplificativ și comparativ menționăm art. 45 din Legea nr. 230/2022 care prevede drepturile organizațiilor de radiodifuziune și de televiziune, inclusiv reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor emisiuni și servicii de programe de</p>

		radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport, indiferent dacă au fost transmise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit și <i>punerea la dispoziția publicului</i> a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport, indiferent dacă au fost emise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit, astfel încât să poată fi accesate în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public.
Agencia Națională a Arhivelor nr. 01-17/569 din 18.08.2023	Comunică lipsa de obiecții.	
Centrul Național al Cinematografiei nr. e/110-23 din 17.08.2023	Comunică lipsa de obiecții.	
Ministerul Culturii nr. 04/1-09/2480 din 15.09.2023	Reiterează propunerea cu privire la textul propus în scrisoarea din prima avizare nr. 18-69-6989 din 04.07.2023, respectiv se pronunță repetat de a completa Art. I din proiectul de lege cu următorul text: „La art. 77, alin. (2), cuvintele „bibliotecile din instituțiile de învățământ” se substituie cu cuvintele „bibliotecile de drept public din sistemul național de biblioteci”.	Se acceptă.
Propuneri suplimentare înaintate în regim de lucru în procesul coordonării prealabile a proiectului de act normativ definitiv.	Solicită includerea în art. II din proiect, în partea ce ține de intrarea în vigoare a pct. 5, prin care aceasta să fie în vigoare de la data de 1 ianuarie 2025.	Se acceptă.